

RENATA TEBALDI

– Voce d'angelo

marija barbieri

Voce d'angelo (anđeoski glas), tako je poslovično strog i neumoljiv veliki Arturo Toscanini ocijenio 24-godišnju Renatu Tebaldi (1922.-2004.) prigodom koncerta otvorenja obnovljene zgrade milanske Scale 11. svibnja 1946. godine. I time je njezina karijera bila osigurana. Imala je jedan od najljepših glasova XX. stoljeća i postala jedna od najvećih umjetnica operne scene svojega vremena.

Renata Ersilia Clotilde Tebaldi rođena je u Pesaru, rodnom gradu Gioachina Rossinija, 1. veljače 1922. godine. Otac joj je bio violončelist, no roditelji su se rastali prije njezina rođenja pa ju je odgojila majka. Kao trogodišnje dijete preboljela je dječju paralizu. Učila je glasovir, a zatim pjevanje, najprije kod jednog od vodećih talijanskih pjevačkih pedagoga, diplomiranog pijanista i skladatelja Ettorea Campogallianija (1903.-1992.), a zatim, od 1940. godine, kod nekadašnje velike talijanske sopranistice Carmen Melis (1885.-1967.) koja ju je u pravom smislu riječi pjevački stvorila. Bogodani glasovni materijal, jedan od najljepših vokalnih talenata koji su se pojavili u prošlom stoljeću, oblikovala je u vrhunski glazbeni instrument.

Sa sedamnaest godina Renata Tebaldi upisala se na konzervatorij „Rossini“ u Pesaru. Konzervatorij je zbog ratnih prilika 1942. godine zatvoren, ali to je nije spriječilo da se pomno pripremi za debi u Rovigu 23. svibnja 1944. godine u „Mefistofeleu“ Arriga Boita. Pjevala je Helenu.

Poslije je pjevala Margaretu. Slijedila je Mimi u „La Bohème“ u Parmi. Odmah se osjetilo kako joj osobito leži Puccini. I kasnije je savršeno ujednačenim glasom, s čvrstim srednjim položajima, naravno, uz dobro izrađene visine, mogla bez napora iznijeti širok emotivni dijapazon nježne lirike i snažne dramatike njegovih heroina a da nikada ne posegne za jeftinim efektima i izgubi ljepotu tona.

Krajem 1945. godine Renata Tebaldi prvi je put nastupila u svojoj krunskoj ulozi - Verdijevoj Desdemoni - u Trstu. Postigla je velik uspjeh. Uskoro se susrela sa svojim budućim najčešćim partnerom Mariom Del Monacom, a njezina snimka Verdijeva remek-djela „Otella“, nastala u svibnju 1960. godine, pod ravnanjem Herberta von Karajana uz sudjelovanje Bečke filharmonije s Mariom Del Monacom ulazi u sam vrh svjetske diskografije, a sama Desdemona, prema mnogim mišljenjima, bila je njezina najljepša interpretacija. Maddalena de Coigny u „Andrei Chénieru“ bila je jedan od njezinih prvih velikih uspjeha u Scali godine 1949. godine, i to je postala njezina druga krunska uloga. Partner joj je opet bio Del Monaco, i s njim i Ettore Bastianinijem, uz orkestar rimske Akademije svete Cecilije pod ravnanjem Gianandree Gavazzenija, nastala je 1956. glasovita snimka opere za DECCA-u, koja također ulazi u sam vrh svjetske operne diskografije.

Nakon spomenutog koncerta u obnovljenoj Scali pod ravnanjem Toscaninija u svibnju sljedeće godine je pjevala Evu u Wagnerovim „Majstorima pjevačima“, u kolovozu u Areni u Veroni Margaretu u Gounodovu „Faustu“. Godinu 1947. završila je Desdemonom i novom

velikom ulogom - Violettom u „Traviati“ - u Rimu i Parmi. Imala je u repertoaru već tako velike i teške uloge a nije navršila ni dvadeset i šest godina!

U travnju 1948. pjevala je Elizabetu u „Tannhäuseru“ u Napulju pod ravnanjem Karla Böhma, kojega je također oduševila. Godine 1949. pjevala je Desdemonu u Scali i snimila svoje prve komercijalne snimke za DECCA-u. U veljači 1950. godine bila je Aida na premijeri u Scali. Slijedili su Covent Garden i Amerika, najprije San Francisco. Postala je zvijezda, zvijezda koja je osvajala jedinstvenom glasovnom ljepotom i lijepim pjevanjem, belkantom u pravom smislu riječi. Njezino je pjevanje uzorno, s prelijepim dugim legato frazama, s finim dinamičkim gradacijama, bogato nijansama, muzikalnost zadivljujuća, a interpretacija profinjena.

Godine 1953. potvrdila se u jednoj od svojih najljepših uloga - kao Leonora u Verdijevoj operi „Moć sudbine“. U lipnju na festivalu Maggio Musicale Fiorentino nastala je glasovita izvedba te opere pod ravnanjem Dimitrija Mitropoulosa u kojoj ona i Del Monaco doživljavaju svoje zvjezdane trenutke. Partneri su im Fedora Barbieri, Aldo Protti i Cesare Siepi. Te iste, 1953. godine, s još jednim svojim velikim partnerom, Carlom Bergonzijem, pjevala je još jednu svoju veliku ulogu - Puccinijevu Toscu.

Godine 1952. Maria Callas postala je kraljica Scale. Bilo je to vrijeme suparništva dviju umjetnica, oštre polarizacije u krugovima ljubitelja operne umjetnosti. Bio se pravi boj - u biti nepotreban, jer su bile toliko različite i velike, svaka na svoj način. Bile su na istoj visini, dvoboj je bio neizbježan i zbog zanimanja koje su znale pobuditi, a još više

zbog suprotnosti - zbog glasa, karaktera, repertoara. Unatoč svôm favoriziranju Marije uspijevala joj je biti ravna! Maria Callas otvorila je nove svjetove u operi, no Renata Tebaldi do savršenstva je izgradila tradiciju. Ali, „anđeo Tebaldi“ nije se mogao nositi s „tigricom Callas“, i nakon trinaest godina djelovanja u Scali Renata Tebaldi se 1959. oprostila od milanske publike i nikada se više nije vratila.

Četiri godine ranije prvi je put nastupila u Metropolitanu, te je i tada krenula tamo da bi u toj drugoj velikoj svjetskoj opernoj kući postala kraljica. Nedodirljiva kraljica postala je tek kad se Zinka Kunc-Milanov povukla 1966. godine. Bila je protagonistica svih velikih događanja u novoj zgradi Metropolitanu, miljenica newyorkške publike koja ju je obožavala. Bila je neponovljiva Adriana Lecouvreur i Gioconda. U Metu je pjevala četrnaest uloga i ostvarila oko 250 nastupa.

Kad je Renata Tebaldi prestala nastupati u Scali, i druga talijanska kazališta, iz neobjašnjivih razloga, nisu je više pozivala. Posljednji je put nastupila u svojoj domovini 1967. godine u napuljskome Teatru di San Carlu. Njezina karijera potrajala je tridesetak godina. S operne scene povukla se gotovo neprimjetno, a posljednji je put pjevala u javnosti 1976. godine na dobrotvornom koncertu za stradalnike potresa u Furlaniji. Bila je uvijek samokritična i skromna i nikada previše sigurna u sebe. Jedanput je rekla da se uvijek osjećala kao Pepeljuga, kao skromni umjetnik koji obavlja svoj posao. Neki smatraju da je mogla snimiti više ploča - bila je jedna od prvih koja je počela snimati kompletne opere kad je došlo vrijeme LP ploča. Ono što je ostavila u naslijeđe teško će se ikada dosegnuti.